

Nyhetsredaktør: **Frode Hansen** fha@dagbladet.no
 Politisk redaktør: **Geir Ramnefjell** ger@dagbladet.no
 Kulturredaktør: **Sigrid Hvidsten** shv@dagbladet.no
 Magasinredaktør: **Karine Østtveit** kos@dagbladet.no

DET ENESTE DENNE KOMEDIEN MANGLER SLIK DEN ER SATT OPP NÅ ER SVART SKOKREM.

SHABANA REHMAN, forfatter og komiker, om Oslo Nye Teaters stykke om æresdrap. (Aftenposten)

Det er bedre måter å skaffe skatteinntekter på enn å legge en særskilt på roboter, skriver **Aksel Braanen Sterri**.

La robotene i fred

**AKSEL
BRAANEN
STERRI**

ast@dagbladet.no

KOMMENTAREN

Bare ei uke etter at Bill Gates' forslag om å skattlegge robotene gikk verden over, tar Rasmus Hansson i Miljøpartiet De Grønne, til orde for det samme. Forslaget har en åpenbar appell, men vil skape større problemer enn det greier å løse.

Det er statens evne til å finansiere sine oppgaver og faren for massearbeidsledighet som motiverer forslagene. Statens finansiering av utdanning, eldreomsorg, helsevesen og utbygging av infrastruktur krever inntekter, som i all hovedsak kommer fra skatter. En stor andel av skattene stammer fra arbeidsinntekt. Hvis robotene erstatter stadig flere mennesker, vil skatteinntektene skrumpe inn samtidig med at det offentlige finansieringsbehovet øker. Jo flere som står utenfor arbeid, jo flere må motta offentlige ytelser uten selv å bidra til finansieringen. Står mange ufrivillig utenfor arbeid har vi samtidig skaffet oss et potensielt enormt samfunnsproblem.

BEKYMNINGEN ER reell. SSB har beregnet at hver tredje jobb har en høy risiko for å bli automatisert. At automatiseringen skaper problemer på kort sikt er det liten tvil om. Allerede står robotene for en mye større andel av jobbtapene i USA enn konkurransen med Kina og andre land. Og flere vil bli nødt til å omstille seg framover. Å skattlegge robotene kan i teorien slå to fluer i en smekk. Det vil kunne øke skatteinntektene, samtidig som det gjør mennesker mer attraktive som arbeidstakere, fordi robotene blir dyrere enn uten skatten. Men det kommer ikke uten kostnader.

Ny teknologi, om den kommer i form av roboter eller ikke, har en rekke fordeler. For det første driver den ned prisene. Det igjen frigjør penger som vi kan bruke på andre ting, som må lages av flere arbeidere. Grunnet ny teknologi kan disse arbeiderne være mer produktive enn før, noe som igjen øker deres lønn. Det øker også statens skatteinntekter. Dette er en dynamikk vi har ønsket velkommen tidligere og som ligger til grunn for lønnsfastsettelsen. Høye lønninger i bønn gir bedrifter et insentiv til å investere i ny teknologi som gjør billige arbeidere overflødig eller som øker produktiviteten til arbeiderne.

Det er grunn til å tro at det vil skje igjen. Alle tidligere spådommer om ei framtid uten behov for arbeid, fra Karl

SKATTEVILLIG: Bill Gates og Rasmus Hansson fra MDG har foreslått en skatt på roboter. Det er ingen god løsning.

FOTO: EMMANUEL DUNAND / AFP / NTB SCANPIX

Marx til John Maynard Keynes, har ignorert det faktum at hver nye løsning på et problem skaper nye problemer. Bare i helse- og omsorgssektoren er det et stort behov for varme hender. Disse varme hendene bør derfor ikke låses til arbeid som roboter kan utføre bedre.

DETTE KAN selvfølgelig endre seg med utvikling av generell kunstig intelligens. Om robotene blir både billigere og bedre enn det vi mennesker kan være til nær sagt alt, må vi tenke nytt. Men heller ikke da er skatt på robotene løsningen. Å skille ut en kapitalklasse for særegen skattlegging er oppskriften på uheldige vriddinger i økonomien og et stort byråkrati i skattedirektoratet, som vil jobbe med å definere hva en robot er. Men kanskje skal vi ikke lese Hansson så bokstavelig. Poenget kan snarere være å peke på en svakhet ved det gjeldende skattesystemet i møte

med en mulig framtid der skatteinntektene fra lønnsarbeid reduseres. Men her er det ingen enkle løsninger. En økt skatt på selskaper, om det er formuesskatt eller selskapskatt vil trolig redusere investeringsviljen i Norge. Skal vi få selskaper til å betale den skatten vi trenger, må vi se utover både roboter og landegrensler.

DET ER NEMLIG ikke robotene som er den største faren for statens evne til å kreve inn skatter. De er tross alt fysiske gjenstander det er mulig å verdsette og skattlegge. De er samtidig utsatt for de samme markedslover som arbeidere. Konkurransen vil presse profitten og prisene nedover, noe som vil komme forbrukerne til gode. Å sikre reell konkurranse i ei tid da noen firmaer tar kontrollen over hele markeder, vil bli en av myndighetens viktigste oppgaver framover.

For skattleggingen ligger problemet i at patenter og ideer bare vil bli mer verdt. Multinasjonale selskaper har gjerne base i et skatteparadis hvor de leier ut merkevaren og ideene til datterselskaper i land som Norge. Disse koster «tilfeldigvis» så mye at de skattebare overskuddene av produksjonen blir marginale. Å ta knekken på denne formen for skatteplanlegging krever internasjonal samarbeid, som allerede er i gang i OECD og EU.

Selskaper er ikke de eneste som bør skattlegges hardere. Vi har heldigvis andre måter å skattlegge personer på enn deres lønnsinntekt. Høyere skatt på eiendom, arv og forurensning er åpenbare kandidater. En mindre åpenbar kandidat er en progressiv forbruksskatt, som beregnes ved å trekke sparing fra inntekt. Selv i robotenes tidsalder vil noen være rike. Deres forbruk bør skattes mye hardere enn i dag.